

کتابخانه
روزگواران
جامعه دانش
دانشگاه علامه قاسمی

WWW.ketab.ir

بازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران

- سرشناسه: چاپلند، ویر گوردون؛ ۱۹۵۷ - ۱۸۹۲ م.
عنوان: جامعه و دانش
پدیدآورنده: ویر گوردون چاپلند (Child, Vere Gordon)
ترجمه: محمدتقی فرامرزی
ویرایش: بهمن حمیدی
مشخصات نشر: تهران: لاهیتا، ۱۳۹۲.
مشخصات ظاهری: ۱۳۸ صفحه.
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۰۱۷۰-۵-۸
وضعیت فهرست‌نویسی: فیا
یادداشت: عنوان اصلی: Society and knowledge
موضوع: شناخت (جامعه‌شناسی)
موضوع: شناخت (فلسفه)
شناسه‌ی افزوده: فرامرزی، محمدتقی، ۱۳۲۵، مترجم
رده‌بندی کنگره: ۱۳۸۸ ج ۲، ج ۱۷۵BD
رده‌بندی دیویی: ۱۲۱
شماره‌ی کتاب‌شناسی ملی: ۱۷۹۶۴۰۰

نشر لاهیتا (شعله‌ی کوچک): تهران، بزرگراه اشرفی اصفهانی، بالاتر از پونک، بلوار کمالی، نبش
کوچه‌ی نسیم، شماره‌ی ۱۷، زنگ اول/ تلفن: ۴۴۹۶۹۰۹

میران: جامعه و دانش
بدیدارزنده: ویرگوردون چایلد (Child, Vere Gordon)
مترجم: محمدتقی فرامرزی
ویرستار: بهمن جلدی
مدیر هنری و طراح گرافیک: فاطمه رحمانی
حروف‌چین و صفحه‌آرا: دفتر نشر لاهیتا
لیتوگرافی: نیکا پرده‌اش
چاپ جلد: چاپ ایازنه
چاپ متن: رنگ پنجم
صحافی: آبنوس
نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۲
شمارگان: ۱۲۰۰ نسخه
بها: ۷۰۰۰ تومان
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۰۱۷۰-۵-۸

فروشگاه: خ ولی‌عصر، خ فرشته، خ بوسنی و هرز توپین، رسید به چهارراه
دکتر حسایی، باغ‌موزه‌ی هنر ایرانی. تلفن: ۲۲۶۹۵۴۸۴

وبسایت: www.lahita.ir
پست الکترونیک: info@lahita.ir

همه‌ی حقوق این اثر برای نشر لاهیتا محفوظ است

فهرست

۹	کارنامه‌ی علمی ویر گوردون چایلد
۱۳	دانش در دوره‌ی پیش از تاریخ
۲۵	دانستن و به‌یادآوردن
۳۳	الگو، تشابه و ارتباط
۴۵	نماد و معنی آن
۵۵	پندار در مقام معنی
۶۵	دانش به مثابه‌ی ساختاری اجتماعی
۷۹	مقولات در حکم مصالح ساختمان
۱۰۵	فرد و جامعه
۱۱۵	حقیقت و حقایق
۱۲۷	اعتقادات من

کارنامه‌ی علمی ویر گوردون چایلد

ویر گوردون چایلد (۱۸۹۲ تا ۱۹۵۷) باستان‌شناس و پیشا-تاریخ‌شناس استرالیایی، از پیشگامان مطالعه‌ی نظام‌مند دوره‌ی پیشا-تاریخی اروپا (هزاره‌های سوم و دوم پیش از میلاد) بود و نشان داد که پیشرفت‌های فن‌آوری چه‌گونه به زایش تمدن‌های انسانی می‌انجامد.

ویر گوردون چایلد در آوریل ۱۸۹۲ در سیدنی از ایالت ویلز جنوبی جدید در استرالیا چشم به جهان گشود. تحصیلات ابتدایی، متوسطه و دانشگاهی را در مدارس سیدنی و دانشگاه سیدنی به پایان رساند. در سال ۱۹۱۴ به دریافت درجه‌ی کارشناسی از این دانشگاه توفیق یافت. آن‌گاه به بریتانیا رفت و پس از ورود به کوئینز کالج دانشگاه آکسفورد، به ترتیب در سال‌های ۱۹۱۶ و ۱۹۱۷ به دریافت درجه‌ی کارشناسی در رشته‌ی ادبیات و سپس در باستان‌شناسی نایل آمد. در این سال‌ها به استرالیا بازگشت و در مقام منشی خصوصی جان استوری - عضو شورای قانون‌گذاری ایالت ویلز جنوبی جدید برای شهر بالمین - و اندکی بعد در همین سیمت نزد نخست‌وزیر آن ایالت مشغول به کار شد. کتابی که در سال ۱۹۲۳ با عنوان حزب کارگر چه‌گونه حکومت می‌کند انتشار داد، با تکیه بر تجربه‌های

همین دوره از زندگی او نوشته شد. با مرگ ناگهانی استوری در سال ۱۹۲۱، چایلد سیاست را کنار گذاشت و به اروپا سفر کرد. کتاب *سپیده‌دمان تمدن اروپایی* (۱۹۲۵) بلافاصله با تأیید محافل باستان‌شناسی مواجه شد و او چند کتاب دیگر نیز به دنبال آن درباره‌ی نظریه‌ی باستان‌شناسی نوشت. او در این نخستین کتاب، اندیشه‌های خود را پیرامون پیوندهای موجود میان پیشرفت‌های اروپا و خاور نزدیک تشریح کرد. گذشته از این، درباره‌ی پیوندهای باستان‌شناسی و زبان‌های هندواروپایی نیز به کاوش پرداخت که انتشار کتاب *آریایی‌ها: پژوهشی در ریشه‌های هندواروپایی* (۱۹۲۶) حاصل این کاوش بود. او نظریه‌ی اصلاح‌شده‌ی دیگری را درباره‌ی پراکندگی تمدن‌ها به میان کشید و جنوب روسیه را زادگاه فرضی هندواروپاییان اصلی معرفی کرد. مفهومی که چایلد از آریایی‌ها داشت به‌ناگزیر از ایدئولوژی نژادپرستانه‌ی رایج در اروپای آن روز تأثیر پذیرفته بود، اما با اندیشه‌های برتری‌جویانه و خام نازی‌ها که او شدیداً در سراسر سال‌های ۱۹۳۰ به آن‌ها می‌تاخت، تفاوت دارد.

چایلد اندیشمندی با استعداد و زبان‌شناسی آگاه بود، و در سال ۱۹۲۷ در دانشگاه ادینبره کرسی استادی رشته‌ی باستان‌شناسی را از آن خود کرد و تا سال ۱۹۴۶ در آن‌جا به کار ادامه داد. حفاری‌های او در اسکارابوری سوئد در سال ۱۹۲۸ انجام شد، و در همان سال برای نظارت بر کاری دعوت شد که خود به دنبال بارندگی و جاری شدن سیلاب و از زیر خاک خارج شدن چندین بنای اضافی در آن محل آغاز کرده بود. از نظر چایلد، چنین دعوتی غیرعادی می‌نمود، زیرا او هنوز به تجربه‌ی کافی در زمینه‌ی حفاری‌های باستان‌شناختی دست نیافته بود. مهارت اصلی او تا آن زمان تفسیر کردن اطلاعاتی بود که دیگران کشف می‌کردند. در آن سال (۱۹۲۸) کتاب *خاورزمین باستانی* او نیز انتشار یافت که کاوشی پیرامون برآمدن تمدن در خاور نزدیک بود.

چایلد از فعال‌ترین پژوهندگان و نویسندگان در عرصه‌ی ساده‌سازی موضوعات پیچیده در قالب کتاب‌های ساده برای عامه‌ی مردم به شمار می‌رفت: دو کتاب شناخته‌شده‌ی او با نام‌های *آن‌چه در تاریخ روی داد* (۱۹۲۴) و *انسان خود را می‌سازد* (۱۹۵۱) گزارش‌هایی خواندنی و دریچه‌ای بودند از علم باستان‌شناسی

به روی گروه بی‌شماری از کتاب‌خوانان که موجب شهرت وی نیز شدند. چایلد پس از دانشگاه ادینبره، مدیر مؤسسه‌ی باستان‌شناسی دانشگاه لندن شد و ده سال بعد - یعنی در سال ۱۹۵۶ - به بازنشستگی رسید. در آن سال به استرالیا بازگشت و یک‌سال بعد (۱۹۵۷) هنگام صعود از کوه‌های بلو ماونتین از کوه سقوط کرد و کشته شد.

چایلد نخستین باستان‌شناسی بود که در زمینه‌ی تحولاتی که خود در بایگانی‌های باستان‌شناختی عنوان «انقلاب نوسنگی» و «انقلاب شهری» به آن‌ها داده بود، به کاوش پرداخت این یافته‌ها امروزه از مفاهیم حیاتی در مطالعات پیشا-تاریخی به شمار می‌روند.

تحولات بعدی در تمدن را می‌توان با تأکید بر تغییرات پیش‌آمده در فن‌آوری تبیین کرد که از بایگانی‌های باستان‌شناختی استنباط می‌شود (چایلد علی‌رغم اشارات جسته‌گریخته‌اش به اروپا و خاور نزدیک، توجه خود را صرفاً بر این مراکز متمرکز ساخت). او با ژرف‌نگری گسترده بر اصطلاحاتی چون عصر مفرغ یا عصر آهن توانست تکامل مادی تمدن‌ها را از سطحی به سطحی دیگر بیش‌تر بکاود و فقط به تاریخ‌گزاری آن‌ها بسنده نکند.

چایلد به‌جای تأکید بر آتن سده پنجم پیش از میلاد یا تأکید بر امپراتوری روم، بر دوره‌ی هلنیستی اوج تمدن یونانی-رومی تأکید می‌کرد و از این دیدگاه، استثنایی بود. او در مدیترانه‌ی هلنیستی‌شده‌ی شرقی، و به‌ویژه در بندر اسکندرون، اوج فرهنگ کلاسیک را می‌دید.

گرایش چایلد به چپ در عرصه‌ی سیاسی، توجه جورج آرول - نویسنده‌ی معروف ضد چپ - را برانگیخت و او نام ویر گوردون چایلد را در فهرست ۱۳۵ نفره‌ی نویسندگان و پژوهندگانی گنجانید که برای استخدام در اداری پژوهش‌های اطلاعاتی، مناسب نبودند.

آثار ویر گوردون چایلد به ترتیب تاریخی عبارتند از:

(۱۹۲۵) حزب کارگر چه‌گونه حکومت می‌کند

(۱۹۲۵) سپیده‌دمان تمدن اروپایی

- (۱۹۲۶) آریایی‌ها: پژوهشی در ریشه‌های هندواروپایی
- (۱۹۲۹) دانوب در دوره‌ی پیشا-تاریخی
- (۱۹۳۰) عصر مفرغ
- (۱۹۳۱) فرهنگ‌های جنگل‌نشینان اروپای شمالی: پژوهشی در تکامل و پخش آن‌ها
- (۱۹۳۲) پیوندهای قاره‌ای سفالینه‌های بریتانیا در عصر نوسنگی
- (۱۹۳۴) آبادی‌های نوسنگی در غرب اسکاتلند
- (۱۹۳۵) چشم‌اندازهایی از خاورزمین باستانی
- (۱۹۳۵) اسکاتلند در دوره‌ی پیشا-تاریخی
- (۱۹۳۶) انسان خود را می‌سازد (تجدید نظر شده در سال‌های ۱۹۴۱ و ۱۹۵۱)
- (۱۹۴۰) حواصع پیشا-تاریخی جزایر بریتانیا (ویرایش دوم ۱۹۴۷)
- (۱۹۴۴) آن‌چه در تاریخ روی داد
- (۱۹۴۴) داستان ایرلندا
- (۱۹۴۴ تا ۱۹۴۵) پیشرفت باستان‌شناسی
- (۱۹۴۷) تاریخ: بررسی نظریه‌های تاریخی
- (۱۹۴۹) دنیاهای اجتماعی شناخت
- (۱۹۵۱) تکامل اجتماعی
- (۱۹۵۲) راه‌نمای مصور کوه‌های باستانی: ماسک ۶ اسکاتلند
- (۱۹۵۳) قانون اساسی باستان‌شناسی هم‌چون یک علم
- (۱۹۵۶) جامعه و دانش
- (۱۹۵۶) به‌هم‌دوختن گذشته: تفسیر اطلاعات باستان‌شناسی